

**Rauman kansalliset seniorit ry
Yhdistyksen 45-vuotisjuhlassa
15.3.2017
Juhani Jukolan pitämä juhlapuhe**

Kun katselen teitä hyvin pukeutunei...

Vaatteet voivat vanhentua mutta aatteet eivät.

Tämä meidän yhdistyksemme perustettiin v. 1972 samassa aallossa kuin poliittiset puolueet perustivat eläkeläisjärjestöjä koko maassa, kokoomus muiden mukana. Puolueet tarvitsivat eläkeläisten ääniä.

Silloiselta nimeltään Rauman seudun Kansallinen eläkeläisseura kuului Kansalliseen kokoomuspuolueeseen vuoteen 1978 saakka, jolloin seura muodollisesti erosi puolueesta, kun Kansallisen Eläkeläisliiton sääntöjä muutettiin. Isänmaallinen, oikeistolainen aatesuunta jatkui samanlaisena. Eron jälkeen yhdistyksemme nimi lyheni Rauman Kansalliseksi eläkeläisseuraksi. Nykyinen nimi Rauman kansalliset seniorit otettiin käyttöön v. 1996.

Aluksi kokoonnuttiin kokeillen, vain joka toinen kuukausi, mutta pian toiminta vakiintui ja jäsenmäärä kasvoi nopeasti. Ulkomaanmatkojakin tehtiin pian joka vuosi.

Puheenjohtaja vaihtui joka vuosi. Vasta vuodesta 1985 lähtien puheenjohtajat ovat palvelleet useampia vuosia.

Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi laamanni T.A. Aalto-Setälä, joka nuoruudessaan sepitti runojakin. Esimerkiksi:

*Rannalle rakensin mä hiekasta sillan,
tuuli se tasoitti mun leikkini linnan.
Rannalle rakensin mä paasisen sillan,
kesti se aallot ja kesti se virran.
Haavehet kauniitkin aikanaan jos haihtuu
työnteko säilyy vaikk' tekijät vaihtuu.*

Myöhempää historiaa ja toimintaa tarkastellaan eri vuosikymmenten yhteydessä.

Ohjelmassa on tanssi- ja musiikkiesityksiä. Esitysten väliin on ripoteltu hajahuomioita menneiltä vuosikymmeniltä, meiltä ja maailmalta. He eivät ole kaikkein tärkeimpiä, eivätkä mitenkään aikajärjestyksessä, mutta sellaisia, jotka ovat aikanaan jääneet mieleen. Valitettavan usein myös vakavia ja murheellisia.

1970-luku

1970-luvulla koettiin ns. ensimmäinen öljykriisi, jolloin raakaöljyn ja jalosteiden hinnat nousivat rajusti. Öljystä oli pulaa. Suomessakin jouduttiin säästämään energiaa, mm. huoneistojen lämpötiloja laskettiin. Maanteille määrättiin yleinen katonopeus 80 km/t.

Jopa pari vuosikymmentä kestänyt Vietnamin sota päättyi.

Suomi ja Helsinki olivat politiikan keskiössä, kun 35:n valtion päämiehet kokoontuivat Euroopan turvallisuus- ja yhteistyö-konferenssiin eli ETYK:iin. Tätä pidettiin liennytyksen alkuna.

Charles Chaplin ja Mao Zedong kuolivat. Augusto Pinochet kaappasi vallan Chilessä, ja sen seuraukset ulottuivat Suomeenkin asti. USA:n presidentti Richard Nixon joutui eroamaan Watergate-skandaalin vuoksi.

Tekniikka kehittyi harppauksin. Kellot varustettiin kvartsikiteellä, eikä niitä tarvinnut enää vetää. Mikroprosessorin keksimisen ansiosta saimme taskulaskimet.

Suomi juostiin maailmankartalle, kun Lasse Viren joi poronmaitoa ja voitti neljä kulta-mitalia olympialaisissa, ja Pekka Vasallakin voitti yhden.

Presidenttinä sai jatkaa Urho Kekkosen poikkeuslain ja ns. Zavidovo-vuodon vuoksi. Kekkosen terveyden heikentyminen alkoi nousta keskusteluihin. Suomen Maaseudun Puolue, SMP, nousi 18:lla paikalla merkittäväksi tekijäksi puoluekartalla. Puolue pääsi myös hallitukseen asti ja tuli siten hiljaa hirtetyksi. Vuonna 1976 Lapuan patruunatehtaalla sattui tuhoisa räjähdys. Meidänkin yhdistyksemme otti osaa uhrien auttamiseen.

Viihteellistä TV-tarjontaa parhaimmillaan olivat *Parempi myöhään* ja *Ilkamat* sekä *Tankki täyteen*. Ruotsalainen ABBA-yhtye voitti Euroviisut kappaleellaan *Waterloo*, joka mielestäni on yhä paras viisukappaleista.

Tällä vuosikymmenellä alkoi nimi Olkiluoto herättää ihmetystä Raumalla. Moni ei tiennyt missä tai mikä se on. Mutta kun kuuli, että siellä on Munakarim vieressä oleva luoto, niin asia selvisi. (Munakarim veljeksethän kaikki tunsivat.) Olkiluotoon alettiin rakentamaan atomivoimaloita ja ripeästi.

Yksi voimala valmistui neljässä ja puolessa vuodessa. (Nykyään tarvitaan kolminkertainen aika.) Silloin tänne E.H. Oksasen johtamaan kaupunkiin tuli paljon uutta ja vierasta väkeä. Levottomuuksiltakaan ei välttytty.

Viivi Lönnin piirtämän lyseorakennuksen purku jätti lähtemättömät jäljet kaupunkikuvaan ja asukkaiden mieliin. Jäljet, joita yritetään korjata vieläkin.

Pitsiviikkoa ruvettiin viettämään v.1971 lähtien vuosittain, ja pitsimissi on valittu v.1978 alkaen.

Jukka Kuoppamäki on ollut pitkään yksi rakastetuimmista laulun tekijöistä. Juhlassa Seniorisoittajat esittävät hänen säveltämänsä ja sanoittamansa, juhla-vuoteemme sopivan laulun *Sininen ja valkoinen*.

1980-luku

1980-luku oli melkoisen myrskyinen. Puolasta alkoi kehitys, joka johti suurimpaan muutokseen sodan jälkeen – kommunismin hajoamiseen ja kylmän sodan päättymiseen.

Neuvostoliiton viimeiseksi jäänyt presidentti Mihail Gorbatsov yritti luoda tipattoman Neuvostoliiton. Se ei onnistunut, vaan koko Neuvostoliitto lakkasi olemasta.

Kuuluisaksi tuli presidentti Reaganin puhe Berliinissä *”Mr. Gorbatsov, tear down this wall”* eli *”Herra Gorbatsov, purkakaat tämä muuri.”* Sen purkivat vapautteen haluavat ihmiset, ja DDR katosi kartalta.

Indira Dandhin ja Olof Palmén murhat järkyttivät. Tšernobylin voimalaonnettomuus Ukrainassa muutti asenteita ydinvoimaa kohtaan.

Salman Rushdie sai kuolemantuomion kirjoitettuaan *Saatanalliset säkeet*.

Rautaesirippu alkoi rispaantua.

Helsingissä alkoi liikennöidä metro.

Suomessa ilmestyi pamfletti *Tammieniemen pesänjakajat*. Se oli viihteellistä poliittista satiiria, mutta totta toki toinen puoli. Televisiosta tuijotettiin *Kauniita ja rohkeita*, soittoaruokaloissa ja lavoilla soi tiputanssi ja lambada.

Kekkosen valtakausi päättyi, ja Koivisto nousi presidentiksi kansan suosiolla sanomatta juuri mitään muuta kuin että *”kyllä se siitä”*.

Tekniikka toi käsiimme NMT-puhelimet ja sähköhammasharjat. Elektroniikka alkoi muutenkin tulla jokapäiväiseen elämään. Tietokoneet yleistyivät.

Henkilöliikenne rautatiellä Raumalle loppui, eikä tänne enää pääse kuin kumipyörillä tai laivalla.

Uljas Mäkelä johti kaupunkia.

Laivoja tehtiin paljon. Vuorineuvos Reino Salo sanoi: *”Laivojen rakentaminen ja kauppaaminen on viehättävää peliä. Jos siinä onnistuu, voi jopa käydä hyvinkin”*.

Jäsenemme Jarl Nyfors oli tunnettu hauskoista lohkaisuista. Esimerkiksi: *”Täysin selvillä ei ole, mitä maapallon sisuksissa on, sillä siellä käyneistä vain Jules Verne on ilmoittautunut”*.

Yhdistyksessämme alkoi vapaaehtoistyö, ja se oli ajoittain hyvin vilkasta. Useat kerhot aloittivat toimintansa, mm. kieli-kerho.

Televisiosarjaan *Myrskyluodon Maija* Lasse Mårtensson sävelsi tunnusmusiikin. Se jäi elämään. Se on soinut monin eri sovituksin niin instrumenttaalisesti kuin laulettunakin, mm. Valter Torikan ja Maria Ylipään hienona tulkintana.

Juhlissa sen esittää Olli Luntamo.

1990-luku

Kauan on kärsitty vilua ja nälkää Balkanin vuorilla taistellessa. Niinpä taas vuosikymmenen alussa, kun hajonneen Jugoslavian raunioilla haettiin vallan asemia. Muita suomalaisia ei nyt tarvittu

taistelemaan, mutta presidentti Martti Ahtisaari pantiin töihin, jotta Slobodan Milosevic saatiin antautumaan.

Saksat yhdistyivät.

Neuvostoliiton hajottua Suomi karisti vihdoon YYA-sopimuksen ikeen hartioiltaan. Tilalle solmittiin *”Naapurussopimus”*. Presidentti Boris Jeltsin laski seppeleen Hietaniemen sankarihaudoille eräänlaisena eleenä Suomen puolueettomuuden tunnustamiseksi.

Maastrichtin sopimus eli Sopimus Euroopan unionista allekirjoitettiin 7.2.1992. Suomi liittyi EU:hun vuonna 1995.

Tragedioiltakaan ei välttytty. Matkustajalautta Estonia upposi ja vei aaltojen syvyyksiin 852 ihmistä. Prinsessa Diana kuoli auto-onnettomuudessa.

Viihdettä tarjosivat televisiossa *Spice Girls*, *Hyvät herrat* ja *Iltaalypsy*. Pitkä *Kotikatu*-sarja aloitettiin.

Tekniikassa digitaalisuus otti pitkiä harppauksia. Yksi lähihistorian suurimmista innovaatioista on led-valoa. Millenium-palkinto sen kehittäjälle myönnettiin tosin vasta v. 2006.

1990-lukua voisi nimittää leijonien vuosikymmeneksi; Ruokolahdella nähtiin ensimmäinen luonnossa liikkuva leijona, Suomen leijonat voittivat jääkiekon maailmanmestaruuden v.1995, ja Mika Häkkinen karjahteli moottorin voimin kahdesti mestarina.

Valkoinen leijonanharja hulmahteli myös, kun KOP ja SYP taistelivat vallasta ja

markkinoista. Lopulta pantiin hynttyyt yhteen ja syntyi Merita. Syvä lama koetteli maataamme, ja työttömiä oli yli 400 000. Mutta sieltä noustiin, ja niin alkoi myös Nokian nousu maailman suurimmaksi matkapuhelinfirmaksi.

Raumalla telakoita yhdistettiin, ja samalla sekä omistajat että nimet vaihtuivat.

Vanha Rauma merkittiin Unescon maailmanperintöluetteloon.

Rauman Senioreissa oli iloinen meininki. Sen merkinä oli esim. se, kun alettiin viettää *Iloisia iltapäiviä* kahdesti vuodessa. Suosio oli huima. Vietettiin yhdistyksen 20-vuotisjuhlaa. Muistikerhot, jopa kolme kappaletta, aloittivat toimintansa.

Kunniapuheenjohtaja Toivo Jaakkola sanoi kerran: *”Minä putosin kaupungin valtuustosta vähin äänin.”*

Vesa Mäkisen säveltämä ja Pentti Hietasen sanoittama laulu *Yö väistyy* oli televisiosarjan *Karjalan kunnailla* tunnussävel. Juhlissa laulun esittää Leena Uponen ja Olli Luntamo säestä.

2000-luku

11.9.2001, englanniksi 'nine eleven'. Tämä päivämäärä on jäänyt maailman politiikan arkipäivään lähtemättömästi.

Tapahtui sellaista, mitä ei luulisi mitenkään voivan tapahtua: Al Qaidan kaappaamat matkustajalentokoneet syöksyivät kohti New Yorkin Manhattanin kaksoistorneihin sekä Pentagoniin aiheuttaen 3000 ihmisen kuoleman.

Kosovo itsenäistyi Martti Ahtisaaren suunnitelman mukaan. EU:hun tuli 12 uutta maata, ja niistä kymmenen liittyi myös Natoon. Afganistanissa ja Irakissa sodittiin. Afrikassa käytiin sisällissotia. Lintu- ja sikainfluenssat riehuivat.

Ilmastomuutokseen alettiin jo pikku hiljaa uskoa. Hallitusten välinen ilmastopaneeli sai Nobelin rauhanpalkinnon.

Martti Ahtisaari hoiti myös Indonesian Aceh'n rauhanneuvottelut menestyksekästästi, ja hänet palkittiin ansioistaan Nobelin rauhanpalkinnolla v. 2008.

Vuosikymmenen pahin ja kautta aikojen yksi pahimmista luonnonkatastrofeista oli Intian valtamerellä sattunut maanjäristys. Se aiheutti valtavan tsunamin Thaimaassa, Sri Lankassa ja Indonesiassa. Uhriluku oli peräti 230 000. Joukossa oli 172 suomalaista.

Oman tiensä kulkija Sveitsi liittyi YK:n jäseneksi.

Televisiot ja kamerat siirtyivät digiaikaan.

Suomalaiset rupesivat opettelemaan taas kuuden kertotaulua, kun markat muutettiin euroiksi.

Euroviisuvoittoa Suomi on tavoitellut vuosikymmeniä. Viimein voitto tuli, kun rumiksi hirviöiksi naamioitunut porukka nimeltä Lordi pärjasi.

Tupakoitsijat ajettiin ravintoloista pihalle palelemaan.

Urheilun suuri häpeä paljastui, kun suomalaiset hiihtäjät jäivät kiinni dopingista mutta eivät muut. Silloin kolmiottelussa lajit olivat hiihto, doping ja valehtelu.

Rauma laajeni kahdesti, kun v. 2007 Kodisjoki liitettiin Raumaan ja v. 2009 Lappi mukanaan maailmanperintökohde Sammallahten mäki. Kaupungin pinta-ala kasvoi mutta väkiluku ei.

Palloiluhalli paloi, kun lapset paahtoivat vaahtokarkkeja hallin sisällä.

Kirjallisuuspiiri "Kirjasiepot" aloitti toimintansa samoin kuin Kirjapiiri "Kirja kakkonen".

2000-luvun alussa aloitettiin yhdistyksesämme senioritanssiharrastus, ja se on jatkunut näihin päiviin. Tanssiryhmä esittää kaksi tanssia.

2010-luku

Tämä nyt kulumassa oleva vuosikymmen ei ole yhtään edellisiä parempi, pikemminkin päinvastoin. Varsinkin Itä-Ukrainan ja Krimin tapahtumat ovat vieneet uskon ihmiskunnan kykyyn elää

rauhassa (tosin ei sillä ole sitä uskoa koskaan ollutkaan). Venäjä yrittää palauttaa asemiaan suurvaltana keinoista välittämättä ja aiheuttaa levottomuutta Euroopassa. Talouspakotteet ovat aikaansaaneet jo melkoista häiriötä markkinoilla ja vaikeuttaneet Suomen vientiä.

Eurooppaan tulvi valtavat määrät pakolaisia Lähi-Idästä ja Afrikasta. Voidaan puhua jopa kansainvaelluksesta, eikä se ole vielä päättynyt.

Britanniassa järjestettiin kansanäänestys, jonka tuloksena maa pyrkii eroon EU:sta; prosessi tunnetaan nimellä Brexit. Nyt siellä ihmetellään, että miten tässä näin pääsi käymään.

Suomi voitti taas Jääkiekon maailmanmestaruuden v. 2011.

Arkipäivän sanastoa ovat olleet jytky, putinjuusto, pakotejuusto, some, sotu, kiky, ilmaveivi yms.

Suomalaiset ruoat sahti, puikulaperuna ja kalakukko on rekisteröity aidoiksi perinteisiksi tuotteiksi, ja ruisleipä on valittu kansallisruoaksi. Nyhtöpossu ja nyhtökaura ovat uutuuksia ruokapöydillämme.

Tuomas Kyrön *Mielensä pahoittaja* riemastutti tai ärsytti kirjoissa, teattereissa ja elokuvissa.

Kari Koski valittiin kaupunginjohtajaksi v. 2012.

Kaupunki teki rohkean tempun, kun ei jäänyt tuleen makaamaan, vaan osti STX:n telakan raunioilta telakan alueineen, rakennuksineen ja koneineen. Kuten Feeniks-lintu nousi tuhkasta, telakan alueelle nousi Seaside Industry Park. Siellä on uudenlainen meininki, ja laivoja tehdään taas.

Lakarin alueelle on nousemassa teollisuutta.

Kaupunkia on kaunistettu monella tavalla, ja Riku Räsänen on muuttanut Poroholman erittäin kutsuvaksi camping- ja vierasvenepaikaksi, ja maauimalan korjaamisesta on vihdoin päästy sopuun.

Suuri häpeäpilkku seisoo keskellä kaupunkia. Tyhjinä törröttävät rakennukset hallitsevat katukuvaa keskeisellä paikalla. Valittajat estävät kehityksen.

Yhdistyksemme on kasvanut jatkuvasti, ja jäsenmäärä on nyt yli 350.

Toinen kirjallisuuspiiri ja englannin kerho on perustettu, ja golf-kerhoa suunnitellaan.

Juhlan päätteeksi lauletaan Jukka Kuoppamäen *Tämä taivas, tämä maa*, joka on yksi hänen parhaistaan. Olli Luntamo säestää, ja laulun sanat on jaettu pöytiin.

Laulun jälkeen juodaan lähtökahvit.
